

VAKIF ÜNİVERSİTELERİ TURİST ÖĞRENCİ AVINA ÇIKTI

Paralı eğitim veren vakıf üniversiteleri eğitim ücretlerine yüzde 70 ile yüzde 100 oranında zam yaptı. Bunu gören Türk öğrenciler rotayı devlet üniversitelerine çevirirken, vakıf üniversiteleri de rotayı turist öğrencilere çevirdi.

Niteliksiz eğitim veren vakıf üniversiteleri ekonomik olarak zor günler geçiriyor. Bunun önüne geçmek için fiyatlarını katlamaya başladılar. Artan eğitim ücretleri ekonomik anlamda zorluk çeken ailelerin canını iyice sıktı. Sadece yıllık okul ücretleri değil, kitap, defter, ulaşım, yurt vs derken ortaya ciddi maliyetler çıkmaya başladı. Yerli öğrenciler üniversite seçerken çok ciddi hesaplar yapmaya başladı. Piyasa zorlaştı, bunun üzerine vakıf üniversiteleri gözlerini yurt dışından özellikle Ortadoğu'dan gelecek öğrencilere dikti.

Arapça broşürle öğrenci avı

Geçenlerde bir üniversitenin Arapça hazırlanmış tanıtım afişini görünce çok şaşır-dım. Aklıma menülerine veya fiyat listelerine Arapçayı da ekleyen lokantalar, oteller, emlakçılar geldi. "Bir üniversiteler eksikti o da tamam" dedim.

Türkiye'de bu eğitim yılında 300 binin üzerinde yabancı öğrenci yüksek eğitim aldı. Toplam 198 farklı ülkeden gelen yabancı öğrencilerin büyük bir bölümü devlet üniversitelerinde eğitim görüyor. YÖK verilerine göre 2022-2023 eğitim yılında vakıf üniversitelerinde 87.225 öğrenci kayıtlı. Bunların 50.106'sı erkek, 37.119'u ise kadın öğrenciler. Türkiye'ye daha çok Ortadoğu ve Afrikalılar ile Türk Cumhuriyetlerden öğrenciler geliyor. En çok öğrenci yollayan ülke ise Suriye, Azerbaycan, İran, Türkmenistan, Mısır, Somali, Kazakistan.

Bu piyasa geliştikçe İstanbul dışında faaliyet gösteren vakıf üniversiteleri gözlerini bu öğrencilere dikmeye başladı. İş öyle bir noktaya geldi ki Arapça broşürler bile hazırlayıp dağıtmaya başladılar. Yurt dışından öğrenci çekmek güzel bir şey ama bunu "uluslararasılaşma" başlığı altında yapmak biraz üçkağıt. İyi eğitim veremeyen üniversiteler, iyi bir akademik kadrosu olmayan üniversiteler yerli öğrenci çekemiyor. Çünkü bunlar ikinci lig üniversiteleri. Türkiye'de yaşayan kaliteli Türk öğrenciler bunları kaile bile almıyor. Bu üniversitelerde doğudan öğrenci çekerek işletmelerini ayakta tutmaya çalışıyor. Bunu bir başarı olarak gösteremeyiz, bu ticari bir başarı olabilir ama asla akademik bir başarı değil. Gelen öğrencilerin zaten çoğu da niteliksiz ve ülkeye turist gibi gelip, yiyip içip, gezip tozup diplomasını alıp ya Türkiye'de kalıyor ya da ülkesine geri dönüyor.

Batıdan gelen yabancı öğrenci çok az

Nitelikli yabancı öğrenci çekmemiz lazım

Türkiye'ye gelen yabancı öğrenciler nitelikli eğitim için gelmeli, para ile kolay diploma almak için gelmemeli. Bunu gerçekleştirmek kolay bir iş değil. Burada herkese iş düşüyor. YÖK'ün de devletin de bazı önlemler alması lazım. Yoksa mülteci sayısından sonra turist öğrenci sayısında da Avrupa lideri olacağız. Peki ne yapılmalı?

*Yabancı öğrenci alan üniversitelerin eğitim ve akademik kriterlerinin düzenlenmesi ve sert asgari kuralların getirilmesi lazım.

*YÖS yani yurt dışında öğrenci kabul sınavının nitelikli öğrencileri ön plana getirecek şekilde yeniden formatlanması lazım.

*Özellikle batıdan yabancı öğrencilerin Türkiye'ye gelmesi için YÖK ile Kültür Bakan-

lığının el ele verip özel tanıtım kampanyaları düzenlemesi gerekiyor, Mesela YÖS sınavı bu yıl Sudan, Etiyopya, Tunus, Suudi Arabistan, Ceza-yir, Kazakistan, Kırgızistan, Almanya, Azerbaycan, Endonezya, Lübnan, Pakistan, Özbekistan, İran, Türkmenistan, Afganistan, Çad, Libya, Nijerya, Nijer, Senegal ve Ürdün'de uygulandı. Neden batıdan herhangi bir ülke yok? Bu tablo bile fotoğrafı net gösteriyor.

Böyle bir fotoğrafta vakıf üniversiteleri "bizde şu kadar yabancı öğrenci var, biz uluslararasılaşmada iddialyız" dememeli, böyle dediklerinde bunu duyanlar bir yerleriyle gülerler.

Üniversitelerin müşteri (burada müşteri öğrenci oluyor) toplamak için sokak satıcıları gibi Arapça broşürler dağıtıyorsa Türkiye'nin akademik geleceğinin ve sisteminin sorgulanma vakti gelmiştir.

Nitelikli öğrenci kavramı çok önemli bir konu. Türkiye'nin kaliteli uluslararası öğrencilere ihtiyacı var. Belirli coğrafyalardan gelen öğrenciler ikinci sınıf üniversitelere sermayeden başka bir şey getirmiyor. Eğer konu sektörün gelişmesi ve ekonomik hacminin gelişmesi ise o zaman güzel ama konumuz akademik gelişim ise şu an ki tablo yetersiz.

Türkiye'ye batıdan gelen öğrenci sayısı maalesef çok az. Fransa, İngiltere ve hatta ABD gibi ülkelerden öğrenci çekmemiz lazım. Ancak bu durumda akademik anlamda uluslararasılaşmadan konuşabiliriz. Elbette Ortadoğu'dan öğrenci gelecek ama sadece belirli bölge ve ülkelerden gelecek yabancı öğrencilerin ülkeye paradan başka bir şey getirmez. Eğer konu doğu coğrafyası ise Çin, Japonya, Hindistan gibi ülkelerden de çok öğrenci gelmeli. Bu elbette kolay bir şey değil, bunun için öncelikle üniversitelerin çok çalışması lazım. Uygun bir vizon, kaliteli eğitim, uluslararası özelliklere sahip eğitimi kadrosu gibi pek çok şeye yatırım yapmaları lazım.

Zaten bu yatırımları yapamadıkları için Türk öğrenci çekemiyorlar, yapsalar Türk öğrenciler ile dolup taşacak. Böyle olunca da niteliksiz yabancı öğrencilere avuç açıyorlar.

Prof. Dr. Michael KUYUCU